

Zemřel pedagog Zdeněk Kolář

Ve věku 93 let zemřel prof. Zdeněk Kolář, který řadu let působil na Katedře pedagogiky FF UK. Možnost posledního rozloučení s panem profesorem bude 3. října 2022 ve 13:40 v Nové obřadní síni na Olšanských hřbitovech.

Zdeněk Kolář se narodil v obci Kopisty na Mostecku v roce 1929. Pocházel z poměrně prostých poměrů a jako dospívající zažil druhou světovou válku. Válečné události ho orientovaly k levici, po válce vstoupil do KSČ a byl jako řada dalších budoucích vyučujících na FF UK poslán studovat do SSSR. Na Moskevském státním institutu studoval obor Pedagogika a psychologie. Po návratu vyučoval především pedagogické disciplíny, tedy nikoliv psychologické, ale v praxi byl skvělým odhadcem lidských povah.

Odbornou doménou prof. Koláře byly obecná pedagogika a obecná didaktika, které vyučoval po přechodu na Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy. Dlouhá léta působil na Katedře pedagogiky FF UK. Postupně habilitoval, získal titul CSc. i DrSc. a posléze byl po obhajobě jmenován profesorem pedagogických věd. Byl členem řady komisí pro obhajoby titulu CSc., posléze i oborové rady studijního oboru pedagogika, kde byly obhajovány disertační práce k získání titulu Ph.D. Mnoho let byl neobyčejně publikačně činný a vytrvale psal posudky na obrovské množství nejrůznějších prací – od článků až po vědecké publikace.

Počátkem osmdesátých let se stal po prof. Sedlářovi vedoucím Katedry pedagogiky, kterou řídil až do roku 1991. Přestože část jeho publikací patřila mezi tzv. angažovanou literaturu a Kolář se posléze stal i proděkanem pro pedagogickou a politicko-výchovnou činnost, neúčastnil se nikdy žádných politických čistek či pronásledování oponentů režimu. Právě naopak. Byla to zřejmě šedesátá leta, která změnila jeho životní náhled, díky čemuž se prof. Kolář staral

o to, aby celá řada politicky problematických spolupracovníků mohla nadále působit ve výuce a na fakultě. Dařilo se mu také vracet do výuky vyučující, kteří dostali načas zákaz pedagogické činnosti. Mnohé politicko-občanské průšvihy „přikrýval“ a angažoval se v tom, aby lidé mohli publikovat, učit a rozvíjet obor. V osmdesátých letech dále svým jménem tzv. „přikrýval“ i učebnice bezpartijních, protože ministerstvo školství nechtělo, aby se texty nekomunistů staly schválenými učebnicemi.

Přestože prof. Kolář v kritických letech normalizace vykonával překérní funkci proděkana pro pedagogickou a politicko-výchovnou činnost, díky své laskavé a tolerantní povaze ponechal mnoha lidem na fakultě volnou ruku, aby mohli realizovat to, co považovali za potřebné. Nakonec v Petráňových dějinách FF UK o něm není jediné křivé slovo, přičemž Petráň nejen že prošel mnohé archivy, ale osobně celou éru normalizace zažil a pamatoval. Studenti při setkáních i po letech dodnes vzpomínají na to, že když prof. Kolář přišel na přednášku, bylo okamžitě jasné, že přednášet přišel skutečný pan profesor. Nikdy při přednáškách ani při zkoušení nezmínil slovem vládnoucí ideologii. Jako vedoucí katedry zřídil a léta vedl pravidelný seminář pro mladé asistenty, v němž se probírala celá řada vědeckých témat, kriticky analyzovaly školské zákony, předpisy, nové vyhlášky a probírala nová vědecká literatura. Z funkce proděkana byl náhle odvolán v lednu 1986 po nástupu prof. Antonína Vaňka do funkce děkana.

V průběhu let prof. Kolář stále rozšiřoval svůj odborný záběr. Publikoval v mnoha oblastech a vedle obecné pedagogiky a obecné didaktiky přednášel i sociální pedagogiku s občasnými výlety do pedagogiky vysokoškolské. Po odchodu z FF UK v devadesátých letech se účastnil dění v Pedagogické laboratoři při školském úřadu na Praze 1 a vyučoval na Pedagogické fakultě UJEP, účastnil se publikačních aktivit, mezinárodních konferencí a seminářů. Vydal také další učebnice s doc. Renatou Šikulovou – *Vyučování jako dialog a Hodnocení*

žáků (obě nakladatelství Grada). Tamtéž vyšla ve spoluautorství s doc. Alenou Vališovou *Analýza vyučování*. Kolář a kol. vydali *Výkladový slovník z pedagogiky* (583 vybraných hesel). Prof. Kolář byl členem autorského kolektivu, který vydal *Základní učebnici pedagogiky* (rovněž v Gradě). Když jsme jej navštívili o jeho devadesátých narozeninách, stěžoval si s nadhledem na svůj zdravotní stav, zatímco na stole v jeho pracovně ležel otevřený počítač, v němž měl rozepsanou novou verzi učebnice didaktiky.

doc. PhDr. Jaroslav Koťa, Katedra pedagogiky FF UK